

Fundacja Kronenberga

citi handlowy

inspiracja
do działania

POSTAWY POLAKÓW WOBEC OSZCZĘDZANIA

Raport Fundacji Kronenberga przy Citi Handlowy

Cytowanie bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła: „Postawy Polaków wobec oszczędzania”, raport Fundacji Kronenberga przy Citi Handlowy, TNS Polska, październik 2013

www.kronenberg.org.pl

Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy

Spis treści

1

Wstęp 3

2

Podsumowanie 6

3

Polacy pod lupą - segmentacja 9

4

Kontekst – sytuacja w Polsce 19

5

Budżet domowy 22

6

Oszczędzanie 33

7

Emerytura 40

8

Zarządzanie nadwyżkami finansowymi 45

1. Wstęp

Wstęp

- Poniższy raport prezentuje wyniki corocznego badania prowadzonego przez TNS Polska na potrzeby akcji Tydzień dla Oszczędzania, którą organizuje Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy
- Tydzień dla Oszczędzania to ogólnopolska, edukacyjna akcja społeczna, której celem jest promowanie idei oszczędzania oraz przekazywanie wiedzy z zakresu racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi. Związana jest ona ze Światowym Dniem Oszczędzania, który społeczność międzynarodowa obchodzi 31 października.
- Struktura raportu:
 - Podsumowanie wraz z opisem wyróżnionych segmentów;
 - Opis sytuacji w Polsce;
 - Kwestie związane z budżetem domowym;
 - Postawy wobec oszczędzania;
 - Podejście do kwestii emerytury;
 - Zarządzanie nadwyżkami finansowymi;
 - Aneks.

Badanie przeprowadzono w ramach Omnibusa – cyklicznego wielotematycznego badania prowadzonego przez TNS Polska (opis na kolejnym slajdzie). Ze względu na specyfikę badania (kwestie dla niektórych drażliwe lub trudne) pytania zostały umieszczone w sposób nie kolidujący z innymi tematami. Natomiast w celu zachowania porównywalności wyników z lat poprzednich część pytań ma niezmienny kształt od 2008 roku. Inne podlegają modyfikacjom. Pojawiają się również nowe pytania, których zadaniem jest pogłębienie ważkich dla danego okresu badawczego kwestii. W tym roku zmianie uległ porządek kwestionariusza, a pytania zostały pogrupowane w bloki odpowiadające strukturze raportu.

Badanie było prowadzone w terminie 10 – 26 września.

Czym jest Omnibus?

- OMNIBUS to ilościowy wielotematyczny sondaż przeprowadzany na 1000-osobowej reprezentatywnej próbie mieszkańców kraju w wieku powyżej piętnastu lat. W badaniu stosuje się technikę wywiadów osobistych („face to face”) wspomaganą komputerowo (CAPI). Wywiady realizowane są wieczorami w domach respondentów, podczas weekendu, kiedy szansa zastania respondentów jest największa.
- Do każdego sondażu losowanych jest 200 rejonów badawczych (adresów startowych). Źródłem adresów jest Rządowe Centrum Ewidencji Ludności Pesel dysponujące bazą adresową wszystkich mieszkańców kraju.
- W każdym z wylosowanych rejonów badawczych przeprowadzanych jest po pięć wywiadów: pierwszy wywiad z respondentem wylosowanym z imienia i nazwiska, następane cztery – kolejno w co piątym odliczonym mieszkaniu/gospodarstwie domowym na przemian z mężczyzną i kobietą. Jeżeli w gospodarstwie domowym znajduje się więcej osób spełniających wymogi próby, wywiad realizowany jest z osobą, która jako ostatnia obchodziła urodziny. Odliczanie mieszkań odbywa się według specjalnej procedury tzw. metody lewej ręki, która precyzyjnie wyznacza kierunek poruszania się ankietera.
- Próba dobierana jest warstwowo. Algorytm losowania adresów (punktów startowych) uwzględnia podział administracyjny i urbanizacyjny kraju na województwa oraz typy miejscowości (wieś, miasta do 20 tys., 20-200 tys. i ponad 200 tys. mieszkańców). W celu uzyskania reprezentatywności danych otrzymane wyniki są poddawane procedurze ważenia. Algorytm ważenia oparty jest na danych GUS pochodzących z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności.
- W ramach badania zbierane są dodatkowo:
 - dane o respondencie (płeć, wiek, wykształcenie, stan cywilny, grupa zawodowa, status zawodowy, rola w gospodarstwie domowym, miejsce zamieszkania);
 - dane o głowie gospodarstwa domowego (płeć, wiek, wykształcenie, grupa zawodowa, status zawodowy);
 - dane o gospodarstwie domowym (liczba osób, wiek dzieci, dochód).

2. Podsumowanie

Podsumowanie

Kontekst	<ul style="list-style-type: none">■ Mimo decyzji rządu w sprawie OFE, temat emerytur jest nadal obojętny dla Polaków – mniej Polaków niż w latach poprzednich odkłada na emeryturę, mimo silnego przekonania, że emerytura będzie niższa od obecnego uposażenia.
Postawy pod lupą	<ul style="list-style-type: none">■ Nadal, mniej niż połowa Polaków oszczędza i robi to najczęściej nieregularnie. Samo oszczędzanie najprawdopodobniej silnie kojarzy się z wyrzeczeniami (popularność planowania i kontrolowania wydatków), rzadziej z zabezpieczeniem przyszłości.■ Zauważalna jest nieufność Polaków w kwestiach oszczędzania czy inwestowania, ufają oni głównie sobie i rodzinie. Dlatego można postawić hipotezę, że wszelkiego rodzaju akcje edukacyjne w tym zakresie wymagają pracy ,u podstaw’ i kształtowania postaw od najmłodszych lat.
Polacy pod lupą	<ul style="list-style-type: none">■ Niepokoić może fakt, że prawie jedną trzecią polskiego społeczeństwa stanowią osoby, które charakteryzuje bardzo rygorystyczne podejście do zarządzania własnymi środkami, co jest powodowane ich kiepską sytuacją finansową. Można też postawić pytanie o przyszłość segmentu rozrzutnych – najprawdopodobniej jest to grupa nastawiona na konsumpcję (co jest pozytywne z punktu widzenia ,łatania’ deficytu budżetowego) i może być podatna na wszelkiego rodzaju ryzyka życiowe z racji braku umiejętności generowania nadwyżek.■ Z punktu widzenia akcji edukacyjnych warto też przyjrzeć się najmłodszej grupie nieświadomych, którą trzeba przekonać do tego, że warto oszczędzać już za młodu.

Podsumowanie w liczbach

Zarządzenie budżetem

68%

Planujący wydatki

79%

Kontrolujący wydatki

Stosunek do finansów

Baza: Wszyscy badani; N=1000

Oszczędzanie i inwestowanie

- Wszystko przeznaczam na bieżące potrzeby
- Z reguły wydaję na bieżące potrzeby, ale od czasu do czasu udaje mi się coś zaoszczędzić
- Poza bieżącymi wydatkami w każdym miesiącu odkładam pewną sumę pieniędzy
- Odmowa

44%

Oszczędzający

9%

Oszczędzający na emeryturę

6%

Inwestujący

Relatywnie częściej swoje wydatki planują osoby:

- o najwyższym dochodzie gospodarstwa domowego (powyżej 4000 zł),

- posiadające wyższe wykształcenie,
- w wieku 26-30 lat.

Polacy o takich charakterystykach relatywnie częściej posiadają nadwyżki finansowe, oszczędzają oraz inwestują swoje pieniądze.

Osoby o wyższym wykształceniu również częściej kontrolują swoje wydatki.

3. Polacy pod lupą - segmentacja

Jak stworzono segmentację?

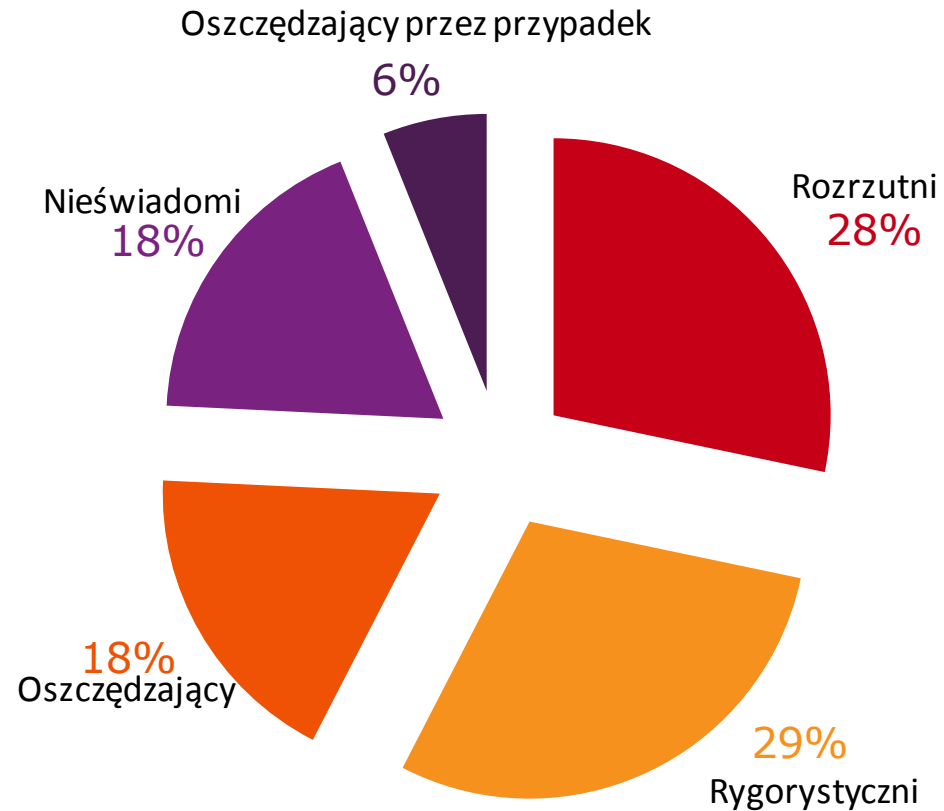
Segmentacja to analiza umożliwiająca wyróżnienie jednorodnych pod kątem pewnych cech grup. Była ona prowadzona na podstawie analizy klas latentnych. Klasy latentne są to bezpośrednio nieobserwowalne/ukryte podgrupy lub segmenty. Przypadki zaliczane do tej samej klasy są homogeniczne ze względu na określone kryteria, natomiast przypadki należące do innych klas latentnych znacząco różnią się między sobą pod tym względem. Możliwe jest wprowadzanie do modelu zmiennych na różnych skalach.

Segmentacja była prowadzona na podstawie następujących pytań:

- horyzont czasowy planowania własnych wydatków (*Z jakim wyprzedzeniem zwykle planuje Pan(i) swoje większe, ale regularne wydatki, czyli wydatki związane ze świętami, urodzinami, wyjazdami na urlop czy szkolną wyprawką?*)
- zakres kontroli swoich wydatków (*Proszę powiedzieć, które z poniższych stwierdzeń opisujących zwyczaje związane z kontrolowaniem wydatków najlepiej Pana(iq) opisuje*)
- podejście do wydawania i zarządzania pieniędzmi (*Proszę powiedzieć które z poniższych zdań najlepiej opisuje Pana/Pani podejście do wydawania i zarządzania pieniędzmi*)
- oszczędzanie pieniędzy (*Są ludzie, którzy wszystkie swoje dochody wydają na bieżące potrzeby, ale i są tacy, którzy zawsze odkładają oszczędności. A jak Pan(i) określił(a)by sposób gospodarowania swoimi pieniędzmi*)
- postrzeganie wartości oszczędzania (*Proszę powiedzieć, które stwierdzenie lepiej opisuje Pana(i) podejście do oszczędzania. Czy...*)
- decydowanie o kwestiach finansowych w gospodarstwie domowym (*Czy w Pana(i) gospodarstwie domowym decyduje lub współdecyduje Pan(i) o kwestiach finansowych, na przykład wybór banku czy produktów finansowych?*)

Na podstawie analiz segmentacyjnych wyróżniono 5 segmentów, które zostały przedstawione na kolejnych slajdach.

Segmentacja

Baza: Wszyscy badani; N=1000

Rozrzutni – 28%

1

CO ICH WYRÓŻNIA?

Charakteryzuje ich nierygorystyczne podejście do zarządzania pieniędzmi – planują (zazwyczaj z miesięcznym wyprzedzeniem) oraz kontrolują głównie większe wydatki. Częściej niż inne segmenty płacą korzystając z karty.

Rozrzutny styl życia nie idzie w parze z ich możliwościami – prawie połowa przedstawicieli tego segmentu deklaruje, że żyje ‚od pierwszego do pierwszego‘ i częściej niż innym zdarzają się im problemy z regulowaniem należności.

Czasami oszczędzają pieniądze, ale bardzo rzadko ma to regularny charakter. Przy oszczędzaniu częściej niż przedstawiciele innych segmentów myślą o gromadzeniu pieniędzy na konsumpcję (zakup sprzętu, wakacje). W większości nie oszczędzają na emeryturę i nie inwestują. Jednocześnie ponad połowa z nich uważa, że warto oszczędzać.

Są raczej nieufni - ich zdaniem powodzenie w inwestowaniu zależy przede wszystkim od własnej wiedzy i umiejętności, choć poszukują społecznego dowodu słuszności (częściej niż inne segmenty ufają osobom pojawiającym się w mediach (6%) i na portalach społecznościowych (4%) w kwestiach związanych z inwestowaniem i oszczędzaniem).

2

KIM SĄ?

- Zarówno mężczyźni i kobiety;
- Relatywnie częściej w wieku 31 - 60 lat;
- Częściej wykształcenie zasadnicze lub średnie;
- Segment o dochodzie w gospodarstwie domowym od 1500 do 4000 zł;
- Częściej mieszkańcy dużych miast.

3

PRZYBLIŻENIE POSTAWY

Oszczędzanie ma sens, żeby kupować fajne rzeczy, na które nie mam z comiesięcznych dochodów.

Rygorystyczni – 29%

1

CO ICH WYRÓŻNIA?

Charakteryzuje ich rygorystyczne podejście do zarządzania wydatkami – kontrolują nawet najdrobniejsze codzienne wydatki, częściej niż inne segmenty planują je w perspektywie tygodnia. Otrzymują swoje dochody w gotówce, którą trzymają w domu. Dzięki temu mają poczucie bezpieczeństwa.

Mimo ścisłej kontroli i planowania wydatków, żyją ‚od pierwszego do pierwszego‘ i rzadko zdarza im się coś odłożyć. Częściej niż innym zdarzają im się zaległości w regulowaniu zobowiązań. Jeżeli oszczędzają, to relatywnie częściej z myślą o drobnych przyjemnościach.

Nie oszczędzają na emeryturę i nie inwestują. Częściej niż przedstawiciele innych segmentów są zwolennikami tego, aby każdy miał zagwarantowaną taką samą wysokość emerytury bez względu na wysokość zarobków czy staż pracy.

W większości uważają, że warto oszczędzać – w kwestii tej relatywnie częściej niż przedstawiciele innych segmentów ufają rodzinie lub nie ufają nikomu.

Częściej niż inni są jedynymi decydentami odnośnie finansów w swoim gospodarstwie domowym.

2

KIM SĄ?

- Relatywnie częściej są to kobiety;
- Segment najstarszy i najuboższy;
- Głównie mieszkańcy małych i średnich miast.

3

PRZYBLIŻENIE POSTAWY

Mimo oglądania każdego grosza, nie mam z czego odłożyć pieniędzy.

Oszczędzający – 18%

1

CO ICH WYRÓŻNIA?

Planują i kontrolują swoje wydatki (najczęściej z miesięcznym wyprzedzeniem). W przeważającej większości zostają im pewne nadwyżki finansowe i nie mają problemów z regulowaniem swoich zobowiązań.

Częściej niż przedstawiciele innych segmentów oszczędzają regularnie – częściej są to większe kwoty pieniędzy odkładane z myślą o zabezpieczeniu przyszłości swojej i najbliższych. Cechuje ich najsilniejsze przekonanie, że warto oszczędzać.

Segment odkładający pieniądze na emeryturę i inwestujący. Częściej są przekonani, że ich emerytura będzie niższa przynajmniej o połowę od obecnego uposażenia. W większości przywiązani do obecnego status quo – wysokość emerytury powinna zależeć od ilości przepracowanych lat i wysokości uposażenia. Informacje o tym jak oszczędzać, częściej niż inni, czerpią od pracowników instytucji finansowych, choć ufają w tej kwestii głównie sobie.

2

KIM SĄ?

- Relatywnie częściej są to kobiety;
- Częściej wiek 46-60 lat;
- Wyższy status (wykształcenie i dochód w gospodarstwie domowym).

3

PRZYBLIŻENIE POSTAWY

Dzięki oszczędzaniu nie martwię się o przyszłość w niepewnym czasach.

Nieświadomi – 18%

1

CO ICH WYRÓŻNIA?

Kwestia zarządzania pieniędzmi jest im odległa – z reguły nie planują swoich wydatków, ani ich nie kontrolują. Z racji tego, że są najmłodszy, częściej niż inne segmenty nie dysponują żadnym dochodem a ci, którzy dysponują wydają wszystko. Części z nich zdarza się wydać nawet więcej niż zarabiają.

Nie oszczędzają na emeryturę, ani nie inwestują. Te kwestie są częściej dla nich obojętne i częściej niż pozostałe segmenty uważają, że oszczędzanie nie ma sensu.

Ponad połowa przedstawicieli tego segmentu nie decyduje o kwestiach finansowych w swoim gospodarstwie domowym.

2

KIM SĄ?

- Częściej mężczyźni;
- Najmłodszy segment ze wszystkich – głównie wiek 15 – 25 lat;
- Częściej mieszkańcy wsi.

3

PRZYBLIŻENIE POSTAWY

Mam jeszcze dużo czasu, żeby martwić się o budżet domowy i zarządzanie pieniędzmi.

Oszczędzający przez przypadek – 6%

1

CO ICH WYRÓŻNIA?

W porównaniu do segmentu oszczędzających, częściej nie planują i nie kontrolują swoich wydatków. Taka postawa może wynikać z faktu, że ich na to stać – mimo braku kontroli czy planowania z reguły zostają im nadwyżki pieniężne. Rzadko mają problemy z regulowaniem swoich zobowiązań (lub też nie wiedzą czy takie problemy miały miejsce).

Najczęściej udaje im się coś zaoszczędzić, ale nie ma to tak regularnego charakteru jak w przypadku segmentu oszczędzających (i częściej są to mniejsze kwoty pieniędzy). Jeżeli oszczędzają, nie myślą o żadnej konkretnej perspektywie czasowej, a odłożone pieniądze częściej niż w innych segmentach mają być przeznaczone na kupno samochodu.

Cechuje ich ambiwalentne podejście do tego czy warto oszczędzać. Rzadziej odkładają na emeryturę czy inwestują. Jednocześnie, w porównaniu do innych segmentów, częściej uważają, że wysokość emerytury powinna zależeć od tego, ile każdy odłoży.

W kwestiach oszczędzania i inwestowania częściej niż inni ufają pracownikom instytucji finansowych.

2

KIM SĄ?

- Częściej mężczyźni;
- Wiek: 31 – 45 lat;
- Wykształcenie zasadnicze, ale też wyższe;
- Najwyższe dochody (osobiste i w gospodarstwie domowym).

3

PRZYBLIŻENIE POSTAWY

Zarabiam sporo, więc oszczędności zbieram mimochodem.

Segmentacja versus praktyka (1)

Rozrzutni

Janusz (48 lat) jest kierownikiem sklepu obuwniczego we Wrocławiu. Ma żonę i dwójkę nastoletnich dzieci. Weekendy spędza z rodziną w galerii handlowej na zakupach.

Jest „gadżeciarzem”, a o swoich „zdobyczach” lubi rozmawiać z kolegami z pracy.

Wakacje spędza z rodziną w Egipcie lub Bułgarii, na których opłacenie zaciąga kredyty lub bierze pożyczki.

Jest osobą rozrzutną i zdarza się, że pod koniec miesiąca brakuje mu pieniędzy na podstawowe płatności. Ostatnio jednak udało mu się odłożyć pewną sumę pieniędzy, za które planuje kupić nowy aparat fotograficzny, którym można robić zdjęcia pod wodą.

Rygorystyczni

Basia (68 lat) jest emerytką, mieszkającą w Bydgoszczy.

Ma córkę, która wyprowadziła się do Warszawy i rzadko ją widuje. Po śmierci męża sama prowadzi gospodarstwo domowe i decyduje o swoich finansach. Mimo, że żyje skromnie, to po opłaceniu rachunków i lekarstw ledwo starcza jej do pierwszego.

Wolny czas spędza oglądając telewizję lub spaceruje po pobliskim parku z koleżankami.

Jest rozgoryczona swoją niską emeryturą, chociaż uczciwie pracowała całe życie.

Oszczędzający

Anna (46 lat) jest agentką nieruchomości, mieszkającą w domu jednorodzinnym pod Olsztynem. Z wykształcenia jest psychologiem. Jest osobą systematyczną, dokładną i poukładaną. To ona w głównej mierze odpowiada za kwestie finansowe w gospodarstwie domowym. Dokładnie planuje wydatki i trzyma się realizacji tych planów. Jej mąż niedawno otworzył własną firmę za część wcześniej zgromadzonych oszczędności. Resztę Anna ulokowała na lokacie terminowej w celu zabezpieczenia przyszłości dwójki dzieci.

Segmentacja versus praktyka (2)

Nieświadomi

Janek (20 lat) jest studentem zarządzania i marketingu w Warszawie. Na studia przyjechał z Gliwic. Jego ojciec prowadzi sieć sklepów w rodzinnej miejscowości, a mama zajmuje się domem.

Janek wynajmuje mieszkanie z dwoma kolegami. Nie pracuje, a wolny czas spędza ze znajomymi ze studiów. Lubi się bawić w pubach i jest dość rozrzutny. Czasami brakuje mu do pierwszego, ale wie, że gdy już zupełnie skończą mu się pieniądze, to rodzice „poratują” go kolejnym przelewem.

Oszczędzający przez przypadek

Krzysztof (36 lat) mieszka na przedmieściach Krakowa. Ma żonę i niedawno urodziło mu się dziecko. Prowadzi niewielką firmą remontowo - budowlaną – zatrudnia dwóch pracowników.

Żyje na bardzo dobrym poziomie, a jego żonie, która zajmuje się domem i dzieckiem, niczego nie brakuje.

Oszczędza od czasu do czasu, odkładając w ten sposób na „czarną godzinę” lub „lepsze jutro”. Nie posiada jednak produktów oszczędnościowych, ponieważ nie chce ujawniać wszystkich swoich dochodów w obawie przed dużymi podatkami. Wolne środki najczęściej trzyma w domu lub inwestuje we własną firmę.

4. Kontekst – sytuacja w Polsce

Zmiany w systemie emerytalnym

- Od kilku miesięcy sprawą nagłośnianą przez media oraz budzącą kontrowersje wśród Polaków jest decyzja rządu, dotycząca OFE.
- 4 września 2013 roku Donald Tusk na specjalnej konferencji przedstawił, jak będzie wyglądała zapowiadana reforma OFE - każdy, kto jest obecnie ubezpieczony w Otwartym Funduszu Emerytalnym oraz każdy, kto będzie wchodził do systemu emerytalnego będzie musiał wybrać, czy chce przekazać składkę do OFE i ZUS, czy tylko do ZUS. Poza tym na 10 lat przed przejściem na emeryturę środki z OFE będą stopniowo przenoszone do ZUS. OFE nie będą także inwestować w Obligacje Skarbu Państwa, a te które obecnie posiadają zostaną przeniesione do ZUS.
- Decyzje rządu krytykuje m.in. Krzysztof Kolany, główny analityk Bankier.pl: „Zmiany w OFE należy ocenić negatywnie. Państwo pokazuje, że może zrobić z emeryturami, co tylko zechce. Chodzi o to, by poprawić statystyki długu publicznego. Te zabiegi mają poprawić statystyki budżetu”.
- Krytyka reformy OFE przez ekspertów wypowiadających się w mediach może spowodować, że Polacy zaczną nie tylko martwić się o swoją przyszłą emeryturę, ale również o inne swoje oszczędności, powierzone różnym instytucjom finansowym.

The screenshot shows a Newsweek article titled "Tusk: ZUS przejmie obligacje posiadane przez OFE". Below the article is a bar chart titled "Zabrano by 148 mld zł" showing the distribution of savings from the OFE. The chart is divided into five categories: Obligacje skarbowe (121,7), Obligacje skarbowe (17,8), Obligacje skarbowe (15,8), Obligacje skarbowe (116,3), and Obligacje skarbowe (15,8).

Kategoria	Wartość (mld zł)
Obligacje skarbowe	121,7
Obligacje skarbowe	17,8
Obligacje skarbowe	15,8
Obligacje skarbowe	116,3
Obligacje skarbowe	15,8

Źródła: <https://www.premier.gov.pl/wydarzenia/aktualnosci/reforma-ofe-czesc-obligacyjna-w-zus-czesc-akcyjna-w-ofe-dobrowolnosc-ofe.html>
http://wyborcza.biz/biznes/1,100896,14630116,Polowa_oszczednosci_trafi_z_OFE_do_ZUS__Stracimy_.html
<http://www.bankier.pl/wiadomosc/Jest-decyzja-ws-OFE-2929251.html>

Deficyt budżetowy

- Dyskusja na temat decyzji rządu o OFE odwróciła nieco uwagę od samego problemu deficytu budżetowego.
- Deficyt budżetowy po czerwcu 2013 r. sięgnął prawie 26 mld zł. Tym samym osiągnął 73 proc. z zaplanowanych na ten rok ponad 35 mld.
- 20.08.2013 roku przyjęto projekt nowelizacji budżetu państwa na 2013 rok. Zwiększono deficyt o około 16 mld zł wobec kwoty zaplanowanej w ustawie.
- Tak duży deficyt budżetowy odzwierciedla sytuację finansową gospodarstw domowych – dziura budżetowa jest efektem spadku konsumpcji Polaków przez co od początku roku do kasy państwa trafiło mniej pieniędzy z podatków niż przewidywał rząd.
- Zła sytuacja finansowa gospodarstw domowych może przełożyć się na zmniejszenie skłonności Polaków do inwestowania oraz oszczędzania.

The screenshot shows a Forbes article titled "Nowelizacja budżetu: deficyt wzrosnie o 16 mld zł". The main text discusses the government's decision to increase the budget deficit by 16 billion PLN. It mentions that the deficit was previously planned at 35 billion PLN for the year. The article also notes that the government is facing a situation where household consumption is low, leading to a budget gap. It mentions that the government is considering various measures to address the deficit, including potential changes to the tax system and public sector. The article is dated 20.08.2013.

The screenshot shows a Puls Biznesu article titled "Deficyt budżetowy po czerwcu sięgnął 25 mld 980,1 mln zł". The article reports that the budget deficit after June reached 25 billion 980.1 million PLN. It notes that this is significantly higher than the planned deficit for the year. The article also mentions that the government is facing a situation where household consumption is low, leading to a budget gap. It mentions that the government is considering various measures to address the deficit, including potential changes to the tax system and public sector. The article is dated 20.08.2013.

Źródło: <http://www.forbes.pl/novelizacja-budzetu-deficyt-wzrosnie-o-16-mld-zl,artykuly,160282,1,1.html>
<http://www.pb.pl/3231286,77385,deficyt-budzetowy-po-czerwcu-siegnal-25-mld-980-1-mln-zl>
http://wyborcza.pl/1,75478,14465099,Rzad_przyjal_projekt_novelizacji_budzetu_na_2013_r_.html

5. Budżet domowy

Budżet domowy - podsumowanie

ZARZĄDZANIE FINANSAMI

- Według Polaków oszczędność najprawdopodobniej wiąże się z nadzorem nad bieżącymi wydatkami – ponad trzy czwarte badanych deklaruje, że kontroluje przynajmniej te największe wydatki. Prawie jedna piąta nie kontroluje żadnych wydatków. Co ciekawe, wyższy poziom, rozrzutności charakteryzuje mężczyzn, osoby młodsze, gorzej wykształcone oraz o niższym statusie majątkowym. Niestety, nadzór nad bieżącymi wydatkami nie skutkuje umiejętnością odkładania pieniędzy – ponad połowa Polaków żyje od „pierwszego do pierwszego”. Pozytywnym jest fakt, że jedynie nieliczni żyją ponad stan i wydają więcej niż zarabiają.
- Nadzór nad bieżącymi wydatkami jest uwarunkowany również sposobem gospodarowania pieniędzmi – ponad połowa Polaków obraca nimi na co dzień za pomocą gotówki, nie zaś karty płatniczej. Stoją za tym powody natury generycznej – poczucie bezpieczeństwa oraz kontroli nad wydatkami. O bezrefleksyjnym podejściu do tej kwestii świadczy także odsetek Polaków, którzy nie są w stanie podać żadnego konkretnego powodu stojącego za tym wyborem (41%).

REGULOWANIE ZOBOWIĄZAŃ

- Owa skrupulatność w codziennym zarządzaniu pieniędzmi ma odzwierciedlenie w regulowaniu zobowiązań – jedynie nieliczni Polacy mają problem z regularną spłatą zobowiązań (około 2%), zaś około jednej czwartej zdarza się to od czasu do czasu. Co niepokojące, osoby, które mają tego typu problemy obecnie, najczęściej miały je również w przeszłości.

Typowe postawy:

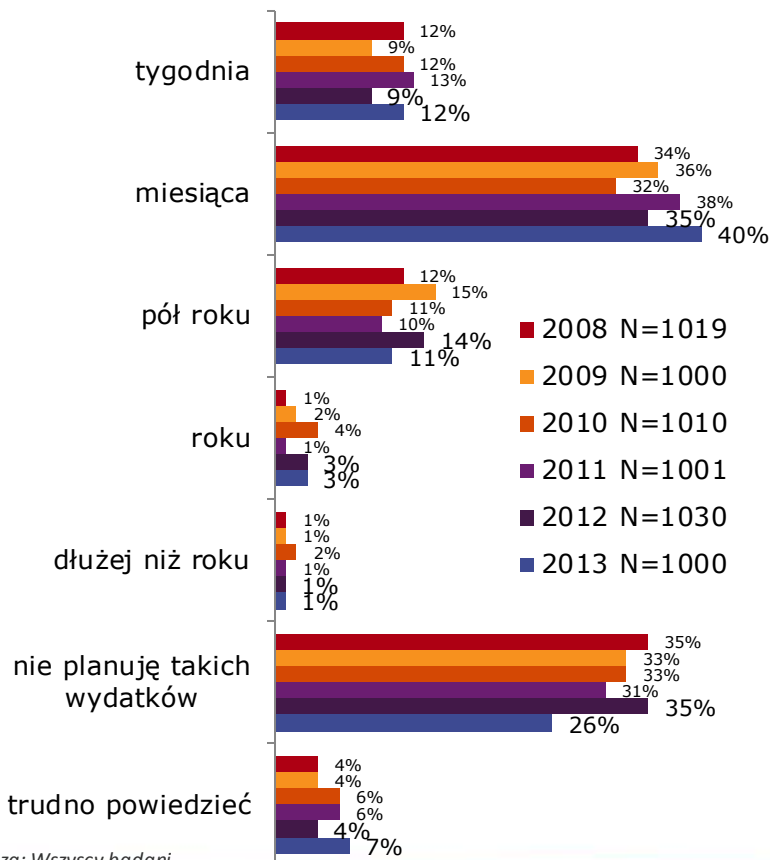
Oszczędność =

- codzienny nadzór nad wydatkami, nie zaś pomnażanie kapitału
- skrupulatność, kontrolowanie siebie

Planowanie i kontrolowanie wydatków (1)

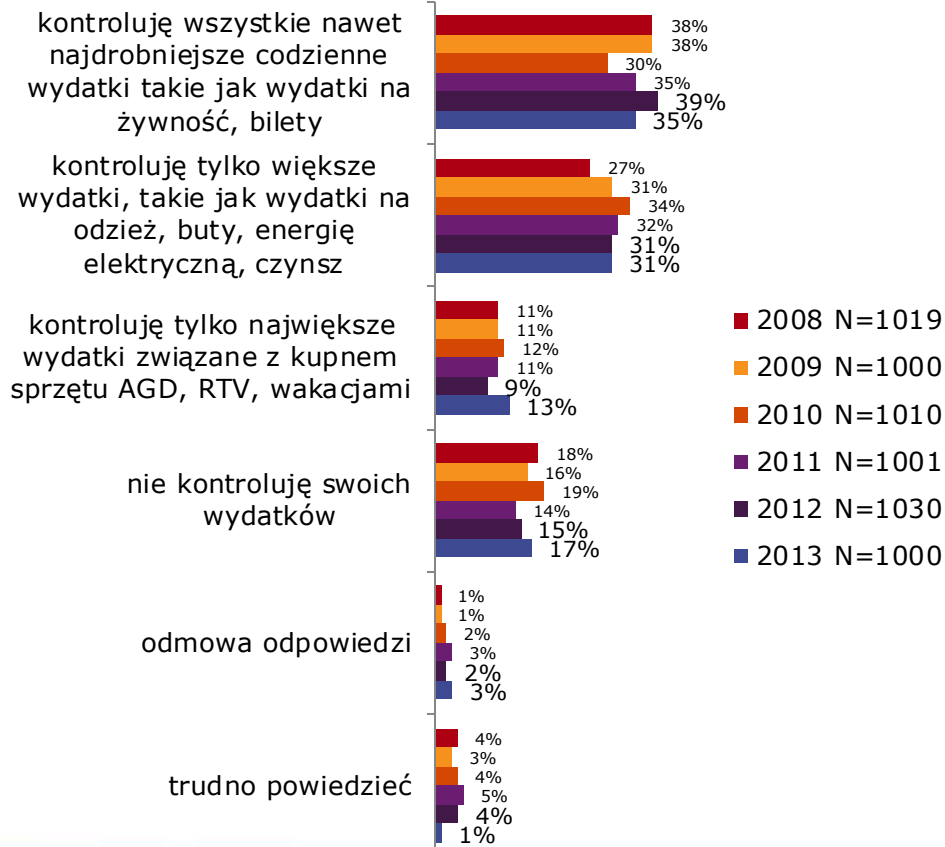
Z jakim wyprzedzeniem zwykle planuje Pan(i) swoje większe wydatki, czyli wydatki związane ze świętami, urodzinami, wyjazdami na urlop czy szkolną wyprawką?

Baza: Wszyscy badani

Proszę powiedzieć, które z poniższych stwierdzeń opisujących zwyczaje związane z kontrolowaniem wydatków najlepiej Pana(i) opisuje.

Planowanie i kontrolowanie wydatków (2)

Planowanie wydatków

Coraz więcej osób planuje

W porównaniu do zeszłego roku mniej osób deklaruje, że nie planuje wydatków (26% vs 35%). Tego typu postawa charakteryzuje częściej mężczyzn (31%), osoby do 25 roku życia (48%). Można też zaobserwować tendencję, że im wyższy poziom dochód oraz wykształcenia, tym wyższa skłonność do planowania.

Kontrolowanie wydatków

Bardziej beztroscy są mężczyźni oraz osoby młode

Porównywalny z zeszłym rokiem odsetek osób (17% a 15%) deklaruje, że nie kontroluje swoich wydatków. Częściej są to mężczyźni (22%), osoby do 25 roku życia (38%). Im wyższy poziom wykształcenia oraz dochodów, tym wyższa skłonność do kontroli wydatków.

Podójście do wydawania i zarzadzania pieniędzmi

Proszę powiedziec, które z poniższych zdań najlepiej opisuje Pana/Pani podejście do wydawania i zarzadzania pieniędzmi:

Wydaję więcej niż zarabiam 5%

5%

Wydaję wszystko, co zarobię, żyję „od pierwszego do pierwszego”, uważnie planuję swoje wydatki i trzymam się realizacji tych planów

34%

Wydaję wszystko co zarobię, żyję „od pierwszego do pierwszego”, nie przykładam wagi do planowania wydatków

23%

Wydaję tylko część tego co zarabiam, nie przykładam wagi do planowania wydatków

10%

Wydaję tylko część tego co zarabiam, uważnie planuję swoje wydatki i trzymam się realizacji tych planów

15%

odmowa odpowiedzi 7%

7%

trudno powiedziec 6%

6%

Ponad połowa Polaków (57%) żyje „od pierwszego do pierwszego”, ale tylko część uważnie planuje i kontroluje wydatki (34% ogółu). Z kolei pozostałe 23% nie przywiązuje wagi do ich planowania. Są to częściej mężczyźni (26%), osoby w wieku 31 – 60 lat, z wykształceniem zasadniczym (29%), o niższym dochodzie rodzinnym.

Kolejna grupa (25%) wydaje tylko część z tego co zarabia, przy czym 10% deklaruje brak planowania wydatków. Częściej są to osoby w wieku 26 – 45 lat, z wykształceniem wyższym (18%), z najwyższym poziomem dochodów w rodzinie (25%).

Co pozytywne, jedynie 5% Polaków deklaruje, że wydaje więcej niż zarabia – są to częściej osoby do 25 roku życia (11%).

Baza: wszyscy badani. Pytanie niezadawane w latach wcześniejszych.

Podajcie do pieniędzy a style ich wydania

? Które ze stwierdzeń najlepiej opisuje Pana(i) sposób korzystania z dochodów?

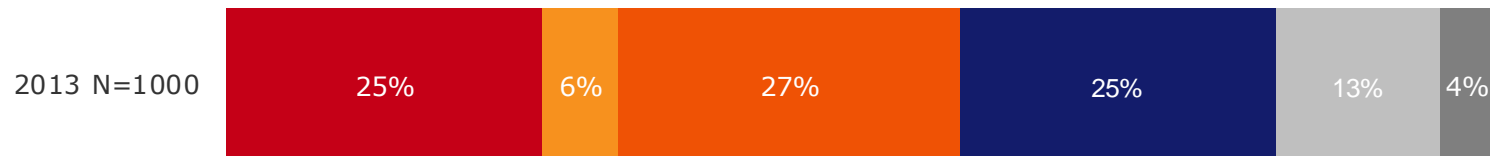
? Proszę powiedzieć które z poniższych zdań najlepiej opisuje Pana/Pani podejście do wydawania i zarządzania pieniędzmi:

	OGÓŁEM	Otrzymuję moje dochody w gotówce, którą trzymam w domu i wydaję na bieżące potrzeby	Otrzymuję moje dochody w gotówce, którą następnie wpłacam do banku i głównie płacę korzystając z karty do konta	Otrzymuję moje dochody na konto i większość z nich wypłacam, aby na co dzień płacić gotówką	Otrzymuję moje dochody na konto i głównie płacę korzystając z karty do konta
N=	1000	245	62	274	253
Wydaję więcej niż zarabiam	5%	4%	5%	2%	5%
Wydaję wszystko, co zarobię, żyję od pierwszego do pierwszego, uważnie planuję swoje wydatki i trzymam się realizacji tych planów	34%	! 49%	20%	38%	32%
Wydaję wszystko co zarobię, żyję od pierwszego do pierwszego, nie przykładam wagi do planowania wydatków	23%	23%	! 34%	26%	24%
Wydaję tylko część tego co zarabiam, nie przykładam wagi do planowania wydatków	10%	7%	! 19%	8%	14%
Wydaję tylko część tego co zarabiam, uważnie planuję swoje wydatki i trzymam się realizacji tych planów	15%	12%	! 18%	! 19%	! 21%
odmowa odpowiedzi	7%	2%	3%	4%	3%
trudno powiedzieć	6%	3%	1%	3%	1%

Baza: wszyscy badani. Pytania niezadawane w latach wcześniejszych.

Korzystanie z konta a gotówki

? Które ze stwierdzeń najlepiej opisuje Pana(i) sposób korzystania z dochodów?

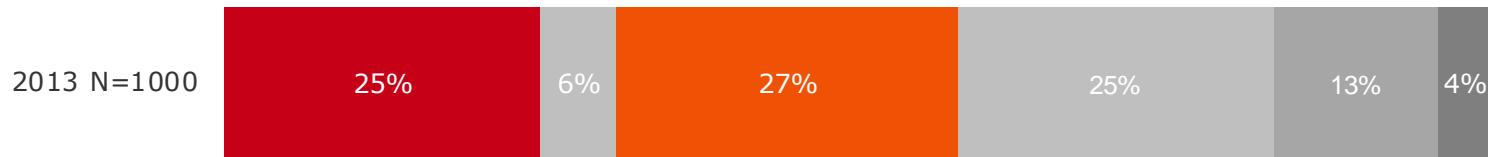
- Otrzymuję moje dochody w gotówce, którą trzymam w domu i wydaję na bieżące potrzeby
- Otrzymuję moje dochody w gotówce, którą następnie wpłacam do banku i głównie płacę korzystając z karty do konta
- Otrzymuję moje dochody na konto i większość z nich wypłacam, aby na co dzień płacić gotówką
- Otrzymuję moje dochody na konto i głównie płacę korzystając z karty do konta
- Nie mam żadnych dochodów
- trudno powiedzieć

Ponad połowa Polaków (52%) dokonuje codziennych operacji za pomocą gotówki, przy czym 27% otrzymuje swoje dochody na konto, a potem je wypłaca. Z kolei jedna czwarta dokonuje większości transakcji bezgotówkowo (głównie osoby w wieku 26-45 lat, lepiej wykształcone, lepiej zarabiające).

Baza: wszyscy badani;
Pytanie niezadawane w latach wcześniejszych.

Powody korzystania z gotówki

? Które ze stwierdzeń najlepiej opisuje Pana(i) sposób korzystania z dochodów?

- Otrzymuję moje dochody w gotówce, którą trzymam w domu i wydaję na bieżące potrzeby
- Otrzymuję moje dochody w gotówce, którą następnie wpłacam do banku i głównie płacę korzystając z karty do konta
- Otrzymuję moje dochody na konto i większość z nich wypłacam, aby na co dzień płacić gotówką
- Otrzymuję moje dochody na konto i głównie płacę korzystając z karty do konta
- Nie mam żadnych dochodów
- trudno powiedzieć

? Dlaczego głównie korzysta Pan(i) z gotówki przy opłacaniu swoich bieżących zobowiązań?

Powody korzystania z gotówki N=480	Pierwsze wskazanie	Wszystkie wskazania
najwygodniejsza forma płatności	16%	29%
najbezpieczniejsza forma płatności	22%	28%
nie wszędzie można płacić kartą	6%	18%
dzięki temu lepiej kontroluję ile wydaję	6%	17%
dzięki temu nie ponoszę opłat bankowych	3%	11%
nie ufam bankom ani instytucjom finansowym	4%	8%
nie orientuję się jak się korzysta z kart oraz bankomatów	1%	3%
trudno powiedzieć		41%

Korzystanie z gotówki najczęściej ma charakter bezrefleksyjny (41% badanych nie jest w stanie podać konkretnego powodu). Na kolejnych miejscach wskazywane są takie powody jak wygoda (29%) czy bezpieczeństwo (28%). Ciekawą grupą są osoby mające przekonanie, że dzięki gotówce lepiej kontrolują swoje wydatki (17%) - częściej są to osoby starsze, gorzej wykształcone, o niższych dochodach.

*Baza: osoby korzystające z gotówki.
Pytanie niezadawane w latach wcześniejszych.*

Regulowanie zobowiązań (1)

Proszę pomyśleć o regulowaniu różnego rodzaju zobowiązań, np. opłatach za czynsz, media, spłatach rat. Czy od początku tego roku ...

2013 N=1000

- Reguluję wszystkie zobowiązania bez opóźnień
- Czasami zdarza mi się mieć opóźnienia w regulowaniu zobowiązań
- Regularnie nie spłacam części zobowiązań
- nie wiem trudno powiedzieć, nie odpowiadam za regulowanie zobowiązań
- odmowa

Teraz proszę pomyśleć o regulowaniu różnego rodzaju zobowiązań, np. opłatach za czynsz, media, spłatach rat w przeszłości. Czy dwa, trzy lata temu ...

2013 N=1000

- Regulowałem(a)m wszystkie zobowiązania bez opóźnień
- Czasami zdarzało mi się mieć opóźnienia w regulowaniu zobowiązań
- Regularnie nie spłacałem(a)m części zobowiązań
- nie wiem trudno powiedzieć, nie odpowiadam za regulowanie zobowiązań

Baza: Wszyscy badani.
Pytania niezadawane w latach
wcześniejszych.

Regulowanie zobowiązań (2)

Brak problemów ze spłatą zobowiązań (zarówno obecnie jak w przeszłości) częściej deklarują:

- Kobiety;
- Osoby w wieku 26 – 30 lat oraz powyżej 46 roku życia;
- Im wyższe wykształcenie oraz wyższy poziom dochodów, tym mniejsza skłonność do zalegania ze zobowiązaniami.

Problemy z regulowaniem zobowiązań mają tendencję do utrwalania się w czasie – osoby, które deklarują, że miały tego typu problemy w przeszłości, doświadczają ich również obecnie.

? Proszę pomyśleć o regulowaniu różnego rodzaju zobowiązań, np. opłatach za czynsz, media, spłatach rat. Czy od początku tego roku ...

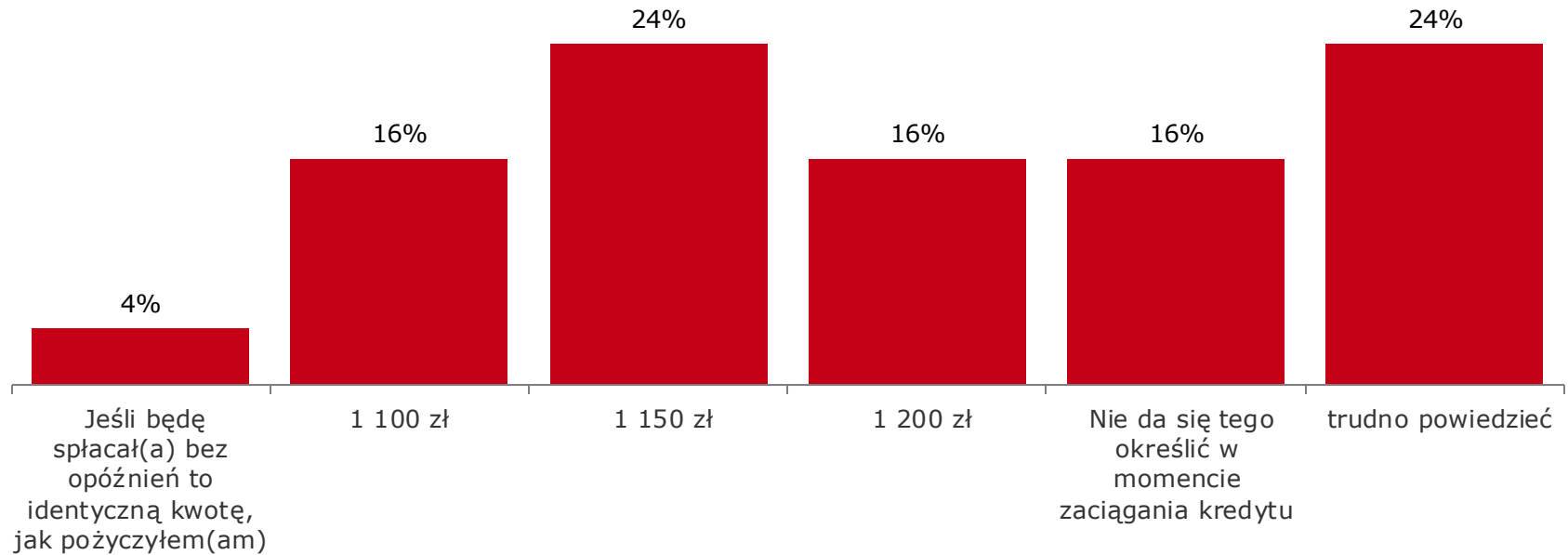
? Teraz proszę pomyśleć o regulowaniu różnego rodzaju zobowiązań, np. opłatach za czynsz, media, spłatach rat w przeszłości. Czy dwa, trzy lata temu ...

	OGÓŁEM	Regulowałem wszystkie zobowiązania bez opóźnień	Czasami zdarzało mi się mieć opóźnienia w regulowaniu zobowiązań	Regularnie nie spłacałem części zobowiązań
N=	1000	564	275	18
Reguluję wszystkie zobowiązania bez opóźnień	58%	! 94%	14%	0%
Czasami zdarza mi się mieć opóźnienia w regulowaniu zobowiązań	26%	5%	! 84%	18%
Regularnie nie spłacam części zobowiązań	2%	1%	1%	! 82%
nie wiem trudno powiedzieć, nie odpowiadam za regulowanie zobowiązań	12%	0%	1%	0%
odmowa	2%	0%	0%	0%

Znajomość mechanizmów produktów bankowych

Proszę sobie wyobrazić, że zaciąga Pan(i) kredyt gotówkowy na 18 miesięcy w wysokości 1000 zł oprocentowany na 10% w skali roku. Jaką kwotę będzie musiał Pan(i) zapłacić?

Baza: wszyscy badani. Pytanie niezadawane w latach wcześniejszych.

6. Oszczędzanie

Oszczędzanie - podsumowanie

OSZCZĘDZANIE POD LUPĄ

- Opinie Polaków wobec oszczędzania nie uległy zmianie w stosunku do zeszłego roku – nadal prawie dwie trzecie Polaków uważa, że warto oszczędzać z myślą o przyszłości.
- Deklaracje jednak nie przekładają się na zachowania – ponad połowa Polaków wszystkie swoje dochody przeznaczają na bieżące potrzeby. Jednocześnie nieznacznie wzrosła grupa osób, które są w stanie regularnie odkładać pewną sumę pieniędzy.
- Dwie trzecie osób oszczędzających jest w stanie zaoszczędzić co miesiąc kwotę do 500 zł. Nadal wysoki odsetek stanowią osoby, które nie są w stanie powiedzieć ile średnio miesięcznie oszczędzają.

CELE OSZCZĘDZANIA

- Polacy, podczas oszczędzania, najczęściej nie myślą o konkretnym okresie lub celu odkładania pieniędzy – odkładają na „czarną godzinę” lub „lepsze jutro”. Ci, którzy są w stanie podać konkretny powód, najczęściej koncentrują się na celach krótkookresowych (drobne przyjemności czy wakacje). Na kolejnych miejscach wymieniano cel długookresowy – zabezpieczenie swojej przyszłości, przyszłości dzieci lub najbliższych.

Typowe postawy:

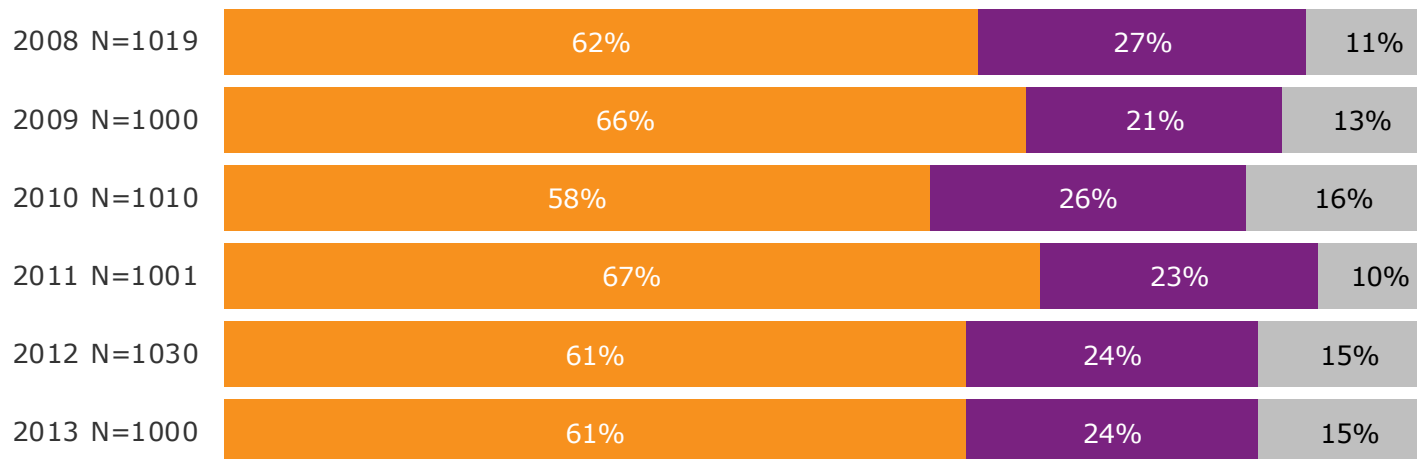
Oszczędność =

- Rzadko stosowana praktyka przy powszechnej zgodzie, że warto oszczędzać
- Brak wyznaczonego celu, doraźny charakter

Oszczędzanie deklaratywnie

Proszę powiedzieć, które stwierdzenie lepiej opisuje Pana(i) podejście do oszczędzania.

- warto oszczędzać, bo w przyszłości będzie żyło mi się lepiej
- uważam, że oszczędzanie nie ma sensu, lepiej wydać pieniądze na życie
- trudno powiedzieć

Opinie Polaków wobec oszczędzania nie uległy zmianie w stosunku do zeszłego roku – nadal prawie dwie trzecie Polaków uważa, że warto oszczędzać z myślą o przyszłości (61%). Relatywnie częściej twierdzą tak osoby:

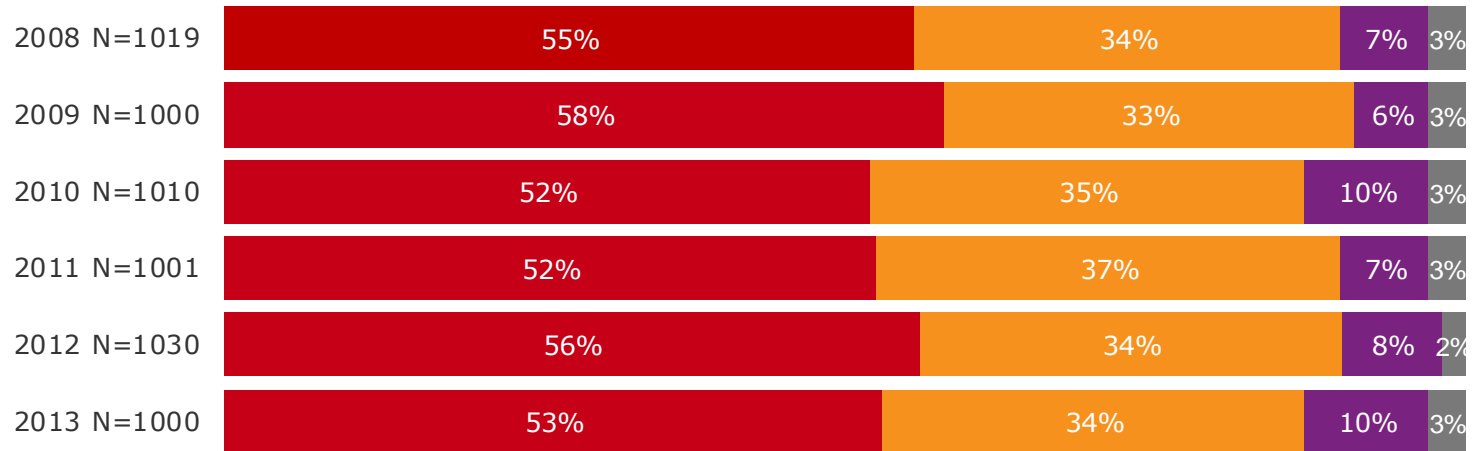
- Z wykształceniem wyższym
- Z dochodem gospodarstwa domowego powyżej 2500 zł
- Z miast powyżej 200 tysięcy mieszkańców.

Baza: wszyscy badani

Oszczędzanie faktycznie

Są ludzie, którzy wszystkie swoje dochody wydają na bieżące potrzeby, ale są tacy, którzy zawsze odkładają oszczędności. A jak Pan(i) określił(a)by sposób gospodarowania swoimi pieniędzmi.

- Wszystko przeznaczam na bieżące potrzeby
- Z reguły wydaję na bieżące potrzeby, ale od czasu do czasu udaje mi się coś zaoszczędzić
- Poza bieżącymi wydatkami w każdym miesiącu odkładam pewną sumę pieniędzy
- Odmowa

Ponad połowa Polaków przyznaje, że wszystkie swoje dochody przeznaczają na bieżące potrzeby (53%). Jednocześnie nieco wzrósł odsetek osób, które poza bieżącymi wydatkami w każdym miesiącu odkładają pewną sumę pieniędzy (z 8% do 10%).

Relatywnie częściej wszystko na własne potrzeby przeznaczają osoby:

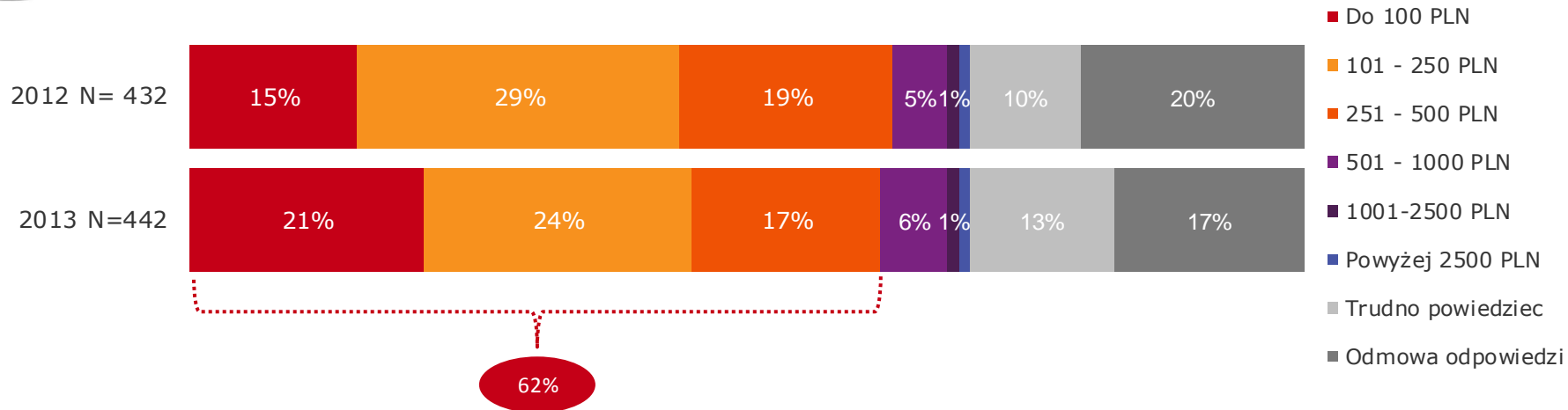
- Młodsze (w wieku 15-25 lat) oraz pomiędzy 46 a 60 rokiem życia
- Z wykształceniem podstawowym i zasadniczym
- O dochodach w gospodarstwie domowym poniżej 2500 zł.

Co interesujące, tego typu tendencję częściej wykazują osoby otrzymujące swoje dochody w gotówce, którą trzymają w domu.

Baza: Wszyscy badani

Kwoty oszczędności

? Ile średnio pieniędzy oszczędza Pan(i) w ciągu miesiąca?

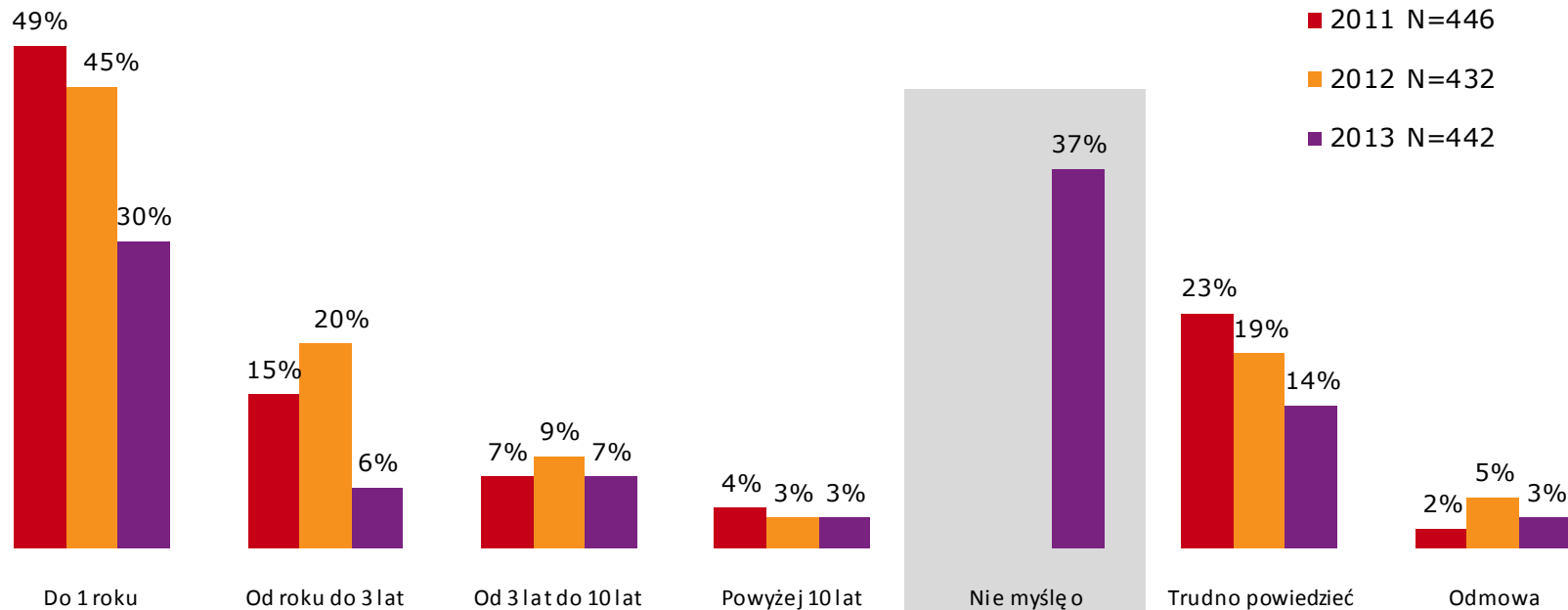

Prawie dwie trzecie oszczędzających Polaków jest w stanie odłożyć miesięcznie najwyżej 500 zł (62%). W porównaniu do 2012 r. zwiększył się odsetek badanych deklarujących, iż średnio miesięcznie mogą zaoszczędzić do 100 zł.

Baza: osoby oszczędzające. Pytanie zadawane od 2011 roku

Perspektywa czasowa oszczędzania

 Kiedy Pan(i) odkłada swoje oszczędności, o jakim okresie czasu Pan(i) zazwyczaj myśli?

 - Kategoria dodana w 2013 r.

Baza: osoby oszczędzające. Zmieniona treść odpowiedzi.

 Ze względu na zmianę kategorii odpowiedzi w 2013 r., porównywać należy tylko hierarchię odpowiedzi, nie zaś skalę wskazań na daną odpowiedź.

Cele oszczędzania

Dlaczego Pan(i) oszczędza pieniądze?

2013 (=442)	WSZYSTKIE WSKAZANIA 2011 (N=446)	WSZYSTKIE WSKAZANIA 2012 (N=432)	WSZYSTKIE WSKAZANIA 2013 (N=442)	PIERWSZE WSKAZANIE 2013 (N=442)
drobne przyjemności	22%	28%	30%	17%
wakacje	28%	29%	28%	14%
zabezpieczenie przyszłości swojej, dzieci lub najbliższych	15% 13%*	16% 15%*	27%	18%
zakup sprzętów do domu / mieszkania	35%	38%	19%	9%
kupno samochodu			11%	4%
zakup domu / mieszkania	7%	6%	7%	3%
wyprawka do szkoły, prezenty na święta	9%	11%	7%	2%
nieprzewidziane wydatki / na czarną godzinę	6%	5%	3%	2%
inne	--	--	2%	1%
nie mam konkretnego celu	22%	22%	26%	
trudno powiedzieć	8%	11%	4%	

Głównymi celami oszczędzania jest odkładanie pieniędzy na drobne przyjemności (30%) lub wakacje (28%). Na kolejnym miejscu wymieniano cel długoterminowy, jakim jest zabezpieczenie swojej przyszłości, przyszłości dzieci lub najbliższych (27%). Ponad jedna czwarta Polaków nie wiąże oszczędzania z konkretnym celem (26%).

Ze względu na zmianę kategorii odpowiedzi w 2013 r., porównywać należy tylko hierarchię odpowiedzi, nie zaś skalę wskazań na daną odpowiedź.

Baza: osoby oszczędzające. Zmieniona treść odpowiedzi.

* W poprzednim roku osobno zadawano pytanie o zabezpieczenie przyszłości własnej oraz przyszłości dzieci i najbliższych

7. Emerytura

Emerytura- podsumowanie

OSZCZĘDZANIE Z MYŚLĄ O EMERYTURZE

- Tylko 11% Polaków niebędących jeszcze na emeryturze odkłada pieniądze z myślą o niej. Częściej robią tak osoby o wyższym statusie (dochód w gospodarstwie domowym oraz wykształcenie).
- Wynik ten może niepokoić zważywszy na fakt, że znaczna część Polaków uważa, że otrzymywana przez nich emerytura będzie niższa od wynagrodzenia, które otrzymują obecnie. Natomiast aż 9% Polaków sądzi, że państwa nie będzie stać na wypłacanie emerytur i nic nie będą otrzymywali z tego tytułu.
- Według ponad połowy Polaków wysokość emerytury powinna zależeć od liczby przepracowanych lat i wysokości wynagrodzenia otrzymywanego w tym czasie. Jedynie co dziesiąty Polak opowiada się za samodzielnym odkładaniem pieniędzy na emeryturę.
- Większość badanych nie planuje złożenia deklaracji, aby część środków pochodzących ze składki na ubezpieczenie emerytalne była inwestowana przez OFE. Chcą, aby za całą emeryturę odpowiedzialny był ZUS. Takie zdanie częściej mają osoby, które obecnie nie odkładają z myślą o emeryturze oraz których nie interesuje kwestia oszczędzania i inwestowania.

Typowe postawy:

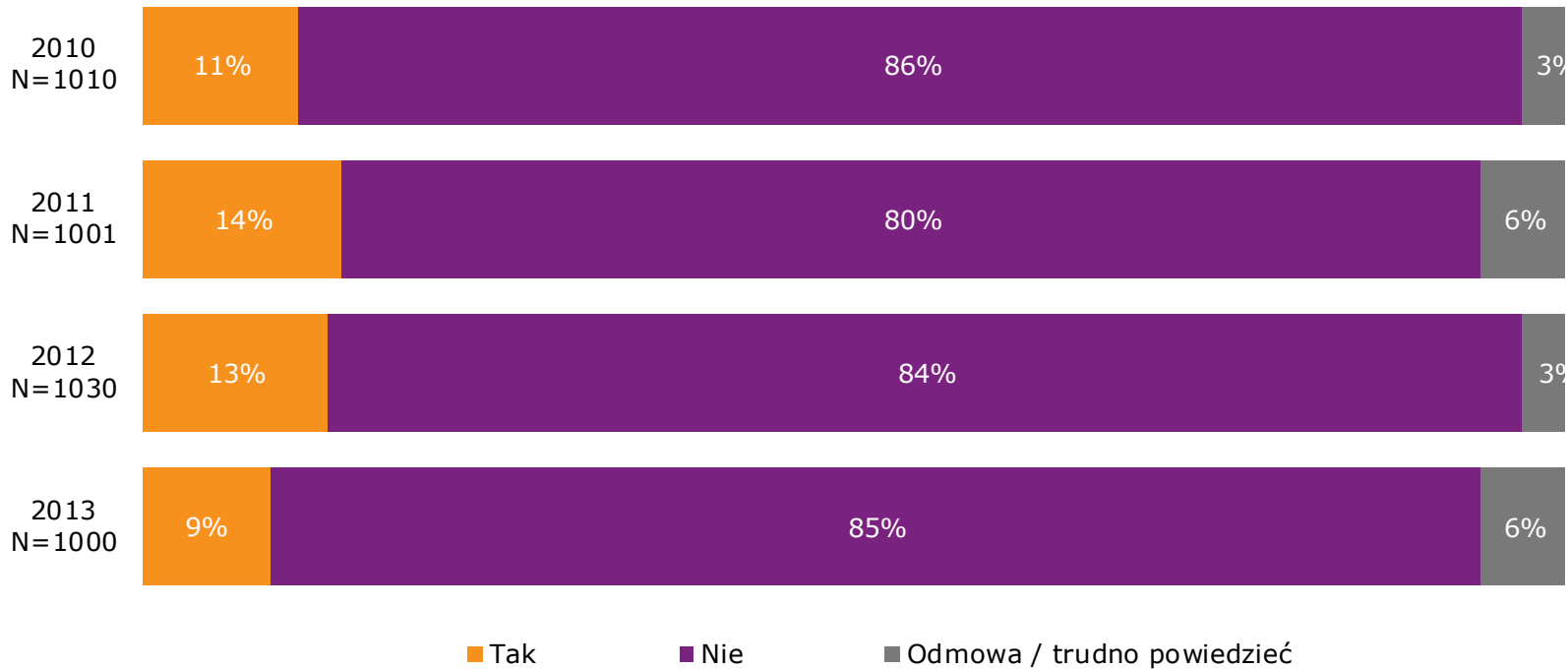
Oszczędność na emeryturę=

- Rzadko stosowana praktyka mimo obaw o wysokość emerytury
- Przywiązanie do obecnego status quo (rola ZUS oraz system wyliczania emerytury)

Oszczędzanie na emeryturę (1)

Czy oszczędza Pan(i) z myślą o emeryturze?

Obecnie, w porównaniu do 2012 r., nieco mniejszy odsetek Polaków oszczędza z myślą o emeryturze (9% vs 13%). Częściej są to osoby w wieku 26-60 lat, z wykształceniem wyższym, o wyższym poziomie dochodów w gospodarstwie domowym.

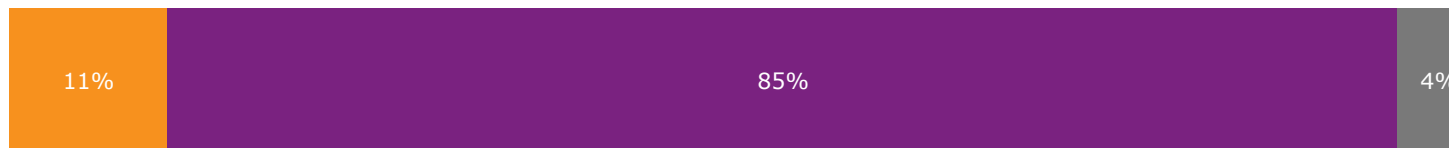
Baza: wszyscy badani

Postawy wobec emerytury wśród nie-emerytów

Czy oszczędza Pan(i) z myślą o emeryturze?

2013
N=722

Tak

Nie

Odmowa / trudno powiedzieć

Jak Pan(i) sądzi, jaka będzie przewidywana wysokość Pana(i) emerytury wypłacanej przez Państwo (tak zwany ZUS) w momencie przejścia na nią?

Od czego przede wszystkim według Pana(i) powinna zależeć wysokość emerytury wypłacanej ludziom w Polsce?

Wyższa lub taka sama jak otrzymywane obecnie wynagrodzenie 5%

Trochę niższa od otrzymywanego obecnie wynagrodzenia 17%

Niższa przynajmniej o połowę od otrzymywanego obecnie wynagrodzenia 28%

Państwa nie będzie stać na wypłatę emerytur, nic nie będą otrzymywa(a) z tego tytułu 9%

Nie myślę o przyszłości, nie zastanawiałem(am) się nad tym 21%

Trudno powiedzieć 20%

Od liczby przepracowanych lat i wysokości wynagrodzenia otrzymanego w tym czasie 54%

Każdy człowiek powinien mieć zagwarantowaną taką samą wysokość emerytury niezależnie od tego ile pracował czy ile zarabiał 20%

Od tego ile każdemu uda się samodzielnie zaoszczędzić na emeryturę - państwo nie ingeruje w świadczenia emerytalne 11%

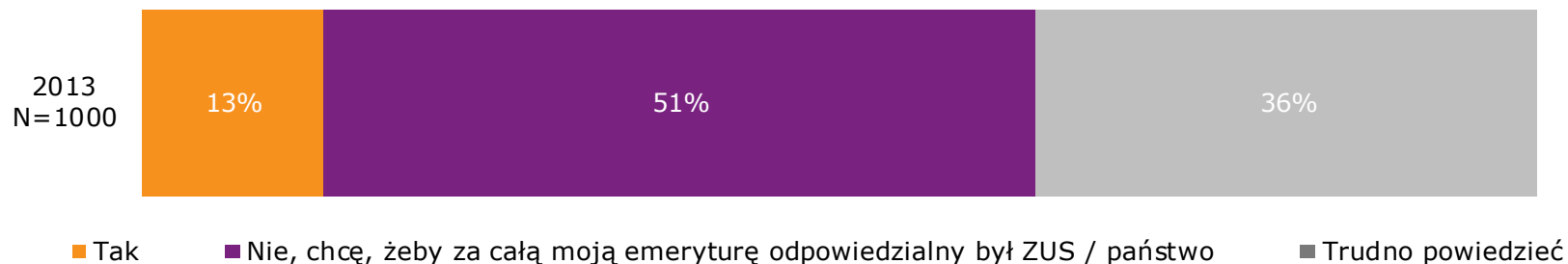
Trudno powiedzieć 15%

Baza: osoby nie będące na emeryturze. Pytania o wysokość emerytury i sposób wyliczania składek niezadawane w zeszłym roku.

Składanie deklaracji o inwestowaniu przez OFE

Czy w najbliższym czasie planuje Pan(i) złożyć deklarację, by część środków pochodzących ze składki na ubezpieczenie emerytalne była inwestowana przez Otwarte Fundusze Emerytalne / OFE?

Baza: osoby nie będące na emeryturze. Pytanie niezadawane w zeszłym roku.

8. Zarządzanie nadwyżkami finansowymi

Zarządzanie nadwyżkami finansowymi - podsumowanie

ZARZĄDZANIE WOLNYMI ŚRODKAMI

- Tylko 6% Polaków inwestuje swoje pieniądze. Odsetek takich osób zmniejszył się w stosunku do zeszłego roku.
- Większość Polaków nie posiada nadwyżek finansowych. Natomiast te osoby, które posiadają wolne środki najczęściej trzymają je na koncie osobistym.
- Najbezpieczniejszym sposobem zarządzania nadwyżkami finansowymi jest wg Polaków trzymanie gotówki w domu, a także inwestowanie w nieruchomości lub ziemię.

POWODZENIE W INWESTOWANIU

- Zdaniem Polaków powodzenie w inwestowaniu w głównej mierze zależy od sytuacji gospodarczej kraju oraz od własnej wiedzy i umiejętności. Przy inwestowaniu i oszczędzaniu często kierują się własną intuicją i ufają w tej kwestii tylko sobie. Wiedzę na ten temat czerpią również od znajomych i rodziny, do których też mają dość duże zaufanie.

Typowe postawy:

Zarządzanie wolnymi środkami=

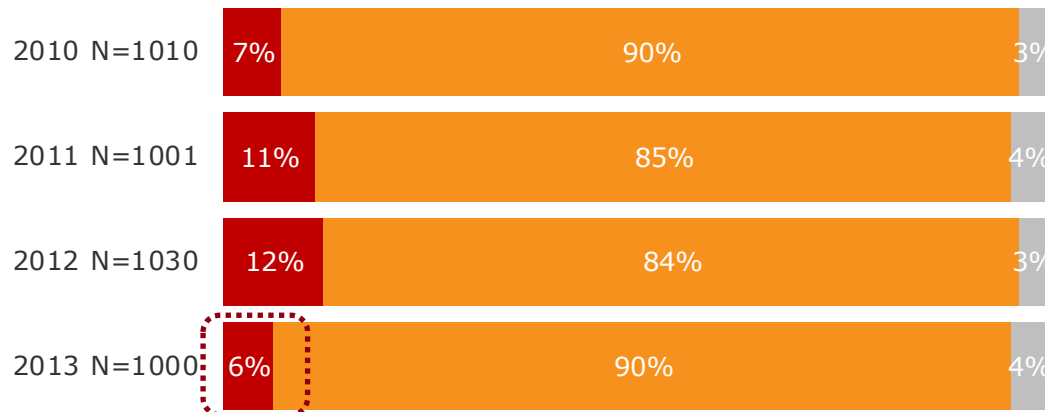
- Ograniczenie do podstawowych mechanizmów
- Ufanie tylko sobie / rodzinie w tej kwestii

Inwestowanie

Czy obecnie Pan(i) inwestuje swoje pieniądze?

W porównaniu do lat poprzednich, zmniejszył się odsetek Polaków, inwestujących swoje pieniądze (obecnie wynosi 6%).

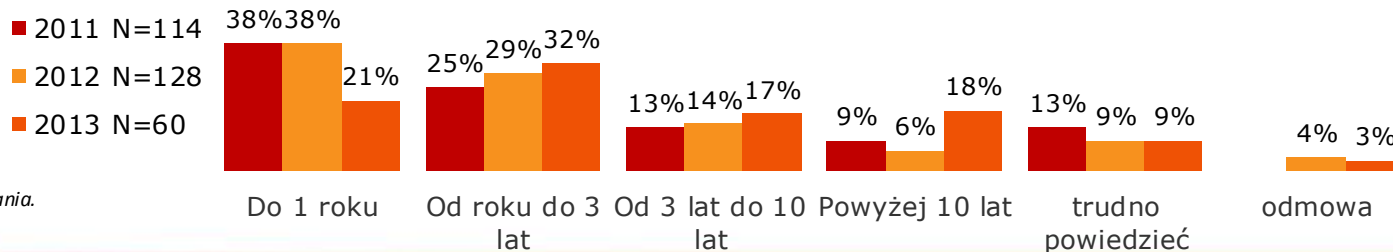

■ Tak ■ Nie ■ Odmowa / trudno powiedzieć

Baza: wszyscy badani

Kiedy Pan(i) inwestuje swoje pieniądze o jakim okresie czasu Pan(i) zazwyczaj myśli?

Baza: osoby inwestujące. Zmiana treści pytania.

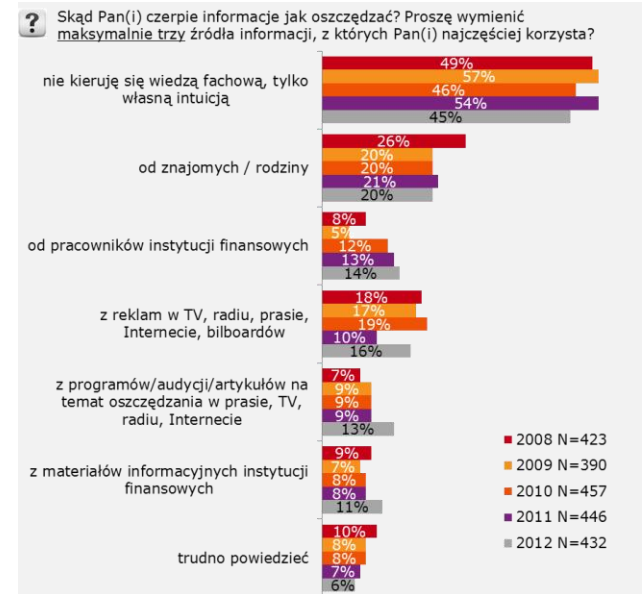
Źródła informacji o oszczędzaniu

Skąd Pan(i) czerpie informacje jak oszczędzać, inwestować? Proszę wymienić maksymalnie trzy źródła informacji, z których Pan(i) najczęściej korzysta?

Baza: osoby oszczędzające lub inwestujące.
Zmiana treści pytania

W latach 2008-2012 Polacy przy podejmowaniu decyzji odnośnie oszczędzania w głównej mierze ufali własnej intuicji – dotyczyło to prawie połowy badanych.

Obecnie jedna czwarta Polaków informacje jak inwestować i oszczędzać najczęściej czerpie od znajomych i rodziny (25%). Niewiele mniejszy odsetek badanych kieruje się przy tym własną intuicją (24%).

Sposoby zarządzania nadwyżkami finansowymi

? Z których z poniższych sposobów zarządzania nadwyżkami finansowymi Pan(i) obecnie korzysta?

2013 (N=1000)	WSZYSTKIE SPOSOBY
Konto osobiste/ ROR	17%
Trzymam gotówkę w domu	11%
Lokata terminowa	8%
Konto oszczędnościowe	7%
Fundusze inwestycyjne	2%
Inwestowanie nieruchomości/ziemię	2%
Inwestowanie na giełdzie, kupowanie akcji	1%
Żaden z nich	58%
trudno powiedzieć	4%

Ponad połowa Polaków nie korzysta z żadnych sposobów zarządzania nadwyżkami finansowymi (58%). Może to wynikać z faktu, iż nie dysponują takimi nadwyżkami.

Osoby, które posiadają nadwyżki finansowe, najczęściej swoje wolne środki trzymają na koncie osobistym (17%) lub w postaci gotówki w domu (11%). Na kolejnych miejscach wskazywana jest lokata terminowa (8%) oraz konto oszczędnościowe (7%).

Baza: wszyscy badani. Pytanie niezadawane w latach wcześniejszych.

Bezpieczne sposoby zarządzania nadwyżkami

? Który z poniższych sposobów zarządzania nadwyżkami finansowymi jest według Pana(i) najbezpieczniejszy?

Wg Polaków najbezpieczniejszym sposobem zarządzania nadwyżkami finansowymi jest trzymanie gotówki w domu (15%) oraz inwestowanie w nieruchomości lub ziemię (15%). Znaczna część Polaków nie jest w stanie wskazać żadnego ze sposobów (28%).

! Ze względu na zmianę treści pytania ograniczona możliwość porównań.

Baza: wszyscy badani. Zmiana treści pytania (poprzednio pytano o bezpieczne formy oszczędzania).

Powodzenie w inwestowaniu

Od czego w największym stopniu zależy Pana(i) powodzenie w inwestowaniu?

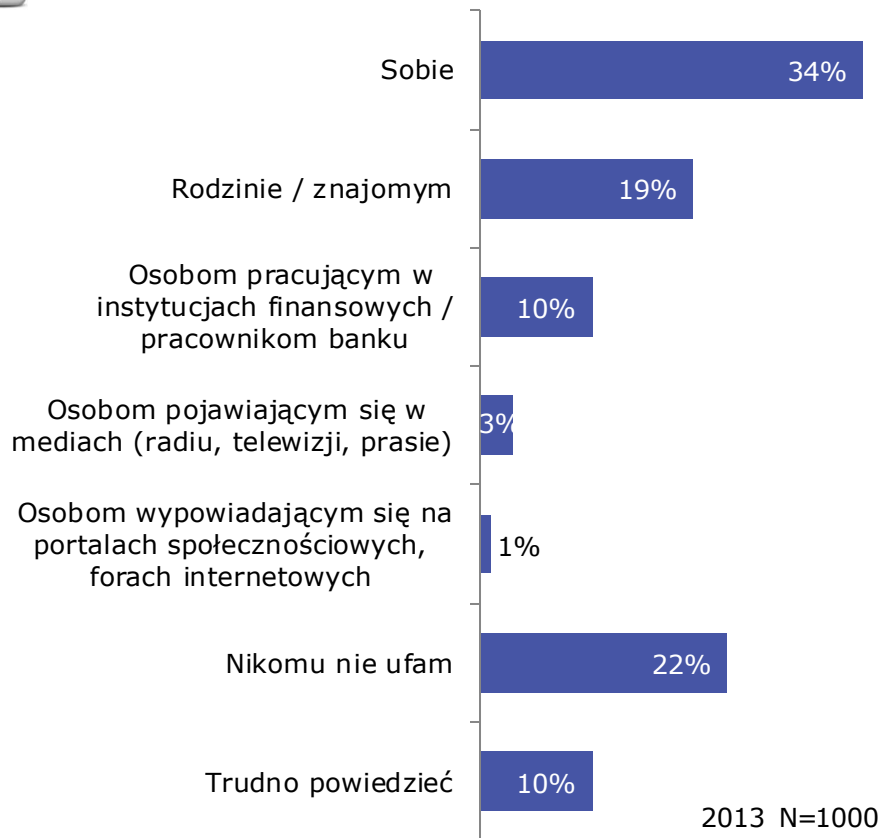
Zdaniem prawie jednej piątej Polaków powodzenie w inwestowaniu w największym stopniu zależy od sytuacji gospodarczej kraju (18%). Niewiele mniej osób uważa, że od własnej wiedzy i umiejętności (17%) czy sytuacji gospodarczej na świecie (14%).

Baza: wszyscy badani. Zmiana treści pytania.

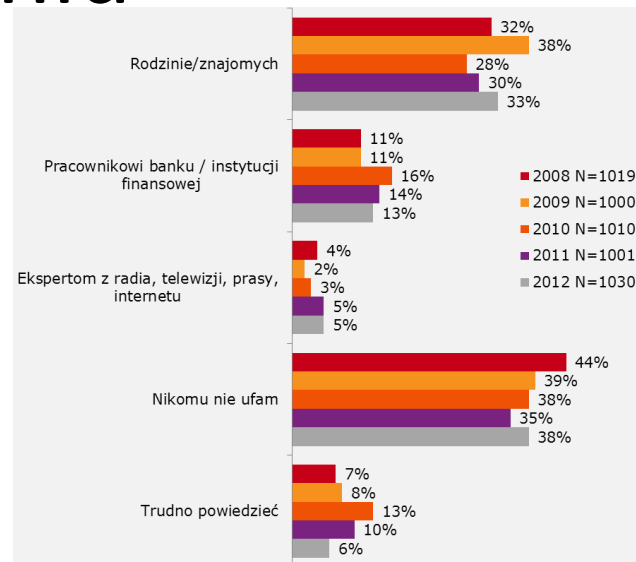
Zaufanie w oszczędzaniu i inwestowaniu

Komu najbardziej Pan(i) ufa w kwestiach związanych z inwestowaniem i oszczędzaniem?

2013 N=1000

Ponad jedna trzecia Polaków w kwestiach związanych z inwestowaniem i oszczędzaniem najbardziej ufa sobie (34%), prawie jedna piąta – rodzinie lub znajomym (19%). Ponad jedna piąta Polaków (22%) nie ufa nikomu. Brakiem zaufania charakteryzują się głównie osoby, które wydają wszystko na bieżące potrzeby, żyją „od pierwszego do pierwszego” i nie są w stanie nic zaoszczędzić.

Ze względu na zmianę kategorii odpowiedzi w 2013 r., porównywać należy tylko hierarchię odpowiedzi, nie zaś skalę wskazań na daną odpowiedź.

Baza: wszyscy badani. Zmiana treści odpowiedzi.

Dziękujemy

Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy
ul. Traugutta 7/9
00-067 Warszawa
Tel.: + 48 22 826 83 24
Email: poczta@kronenberg.org.pl